

Det var kappestrid om de nord-norske markedene. Jektefarten fra Nord-Norge til Bergen: Opptil 200 båter kunne komme to ganger i året til stevnene først med tran og rogn og om høsten med tørrfisk og klippfisk. Maleri ant. av Th. Søvig ca. 1870. (Se side 62)

av en rekke konkurser i 1882–1884. Byen var, i motsetning til Bergen, avhengig av verdensmarkedets priser på kopper og tømmer. Disse falt og en depresjon rammet Trondheim. En rik flora av spekulasjon og vekselrytteri forverret situasjonen. Pessimismen rådet «Mens trondhjemmerne satt uvirksomme, passerte de nordgående ruteselskap fullastet med tønner fra Bergen».

Bergen beholdt overtaket selv etter at dampskipene kom, byen var fortsatt den viktigste stabelplass for fisk og kjøpmennene i nord

fortsatte sin tradisjonelle orientering mot Bergen selv om Nordlandstevnene tok slutt omkring 1880. Axel Coldevin, en fremtredende kjenner av handelsforholdene i Nord-Norge, skriver at handelsmenn nordpå gjerne tok en tur til Bergen om høsten. Det kan forklare at reisevirksomheten nordover lenge var sporadisk slik Mowinckels fotnote i 1889-regnskapet tyder på.

Bergen holder stand

Næringsstrukturen i de nordligste fylkene endret seg i andre halvdel av 1800-årene. De store handelshusenes og væreeiernes makt svant hen. Noen overlevet, som Esbensen i Vadsø. Med dette huset har J. E. Mowinckel og firmaets fortsettelse, A/S Univest, hatt forbindelse i mer enn hundre år. De liberale handelslovene i 1857 og 1866 og revolusjonen i kommunikasjonene endret forholdene. I tiden 1870–1880 ble det etablert nye detaljforretninger som ikke hadde den tradisjonelle tilknytning til fiskeeksporten og Bergen. I Nordland fylke var det 179 «handlende» i 1865, i 1880: 445.

Store sildefiskerier ga pengeriklighet, dermed lå forholdene til rette for at Nord-Norge gjorde seg finansielt uavhengig av Bergen.

I 1896 fikk landsdelen sin første kredittinstitusjon (Nordlands Kredittbank i Bodø).

Et talende bevis på bedre tider var det at